

اظهار نظر کارشناسی درباره:
مصوبات کمیسیون تلفیق لایحه بودجه سال ۱۳۹۰ کل کشور
بند الحاقی «۱۹»

مقدمه

طبق بند الحاقی «۱۹» کمیسیون تلفیق، پرداخت هزینه‌های جاری دستگاه‌های اجرایی و دارندگان ردیف وابسته به قوه مجریه از طریق سازوکار جزء «۱»، بند «و» تبصره «۱۹» قانون بودجه سال ۱۳۸۶ و براساس دستورالعمل معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور صورت می‌گیرد.

طبق جزء «۱»، بند «و» تبصره «۱۹» قانون بودجه سال ۱۳۸۶، اعتبارات مربوط به پرداخت‌های پرسنلی اعم از حقوق، انواع فوق‌العاده مستمر، حق عائله‌مندی و اولاد و همچنین پاداش پایان سال (عیدی) کارکنان از سقف اعتبارات هزینه‌ای مصوب دستگاه‌های اجرایی ملی و استانی کسر و در اختیار وزارت امور اقتصادی و دارایی قرار می‌گیرد. بند الحاقی «۱۹» حکم تبصره «۱۹» قانون بودجه سال ۱۳۸۶ را به کل هزینه‌های جاری تعمیم داده است.

نکات

۱. طبق اصل یکصدوسی‌وهفتم قانون اساسی، «هریک از وزیران مسئول وظایف خاص خویش در برابر رئیس‌جمهور و مجلس است ...».
- بند «۱۹» الحاقی، اختیارات وزرا را مخدوش کرده است و هریک از وزرا برای انجام وظایف خود نیازمند کسب موافقت یکی از معاونین رئیس‌جمهور هستند. این امر پاسخگویی وزرا را نیز مخدوش خواهد کرد.
۲. طبق ماده (۵۳) قانون محاسبات عمومی کشور، «اختیار و مسئولیت تشخیص و انجام تعهد و تسجیل و حواله برعهده وزیر یا رئیس مؤسسه و مسئولیت تأمین اعتبار و تطبیق پرداخت با قوانین و مقررات به‌عهده ذی‌حساب می‌باشد». مواد (۱۷) الی (۲۱) قانون مزبور، هریک از مراحل هزینه شامل «تشخیص»، «تعهد»، «تسجیل»، «تأمین اعتبار» و «حواله» را به‌لحاظ قانونی تعریف کرده است. با تصویب بند «۱۹» الحاقی برخلاف قانون، تشخیص و انجام تعهد توسط وزیران که دارای رأی اعتماد هستند غیرقطعی خواهد بود و توسط یک مقام (معاونت) که فاقد رأی اعتماد مجلس است باید تأیید شود.
۳. همچنان‌که در بند «۲» توضیح داده شد مسئولیت تأمین اعتبار و تطبیق پرداخت با قوانین و مقررات برعهده ذی‌حساب است. اگر هدف از تصویب این بند برقراری انضباط مالی (به معنای اطمینان از وجود اعتبار و قانونی بودن پرداخت‌هاست)، این امور درحال حاضر توسط ذی‌حسابان منصوب وزارت امور اقتصادی و دارایی درحال انجام است.

۴. در راستای بند «۳۲» سیاست‌های کلی برنامه پنجم توسعه مبنی بر استقرار بودجه‌ریزی عملیاتی، در ماده (۲۱۹) قانون برنامه پنجم توسعه دولت مکلف شد «تا پایان سال دوم برنامه به تدریج زمینه‌های لازم را برای تهیه بودجه به روش عملیاتی در کلیه دستگاه‌های اجرایی فراهم آورد». مهمترین ویژگی بودجه‌ریزی عملیاتی تأکید بر خروجی و نتایج عملکرد دستگاه‌های اجرایی است. به عبارت دیگر به جای آنکه صرفاً بر مبنای رعایت قوانین و مقررات هزینه‌کرد منابع پاسخگو باشند، بر مبنای شاخص‌های معینی که نتایج هزینه‌کرد منابع در حوزه وظایف آنهاست در برابر عملکرد خود پاسخگو هستند. بند «۱۹» الحاقی برخلاف هدف ماده (۲۱۹) برنامه پنجم اختیار وزرا در هزینه کردن اعتبارات دستگاه‌های اجرایی را سلب کرده و صرفاً یک مرجع جدید نظارتی را بر مراحل هزینه‌کرد می‌افزاید.

نتیجه‌گیری

طبق ارقام لایحه دولت، صرف‌نظر از ردیف‌های متفرقه (به مبلغ ۲۵۶ هزار میلیارد ریال که توسط معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی توزیع خواهد شد)، هزینه‌های جاری دستگاه‌های اجرایی حدود ۷۴۲,۰۰۰ میلیارد ریال است. از این مبلغ حدود ۱۳۲,۰۰۰ میلیارد ریال به حقوق و مزایای مستمر مربوط است که با سازوکار جزء «۱»، بند «و» تبصره «۱۹» قانون بودجه سال ۱۳۸۶ پرداخت خواهد شد.

طبق بند «۱۹» الحاقی علاوه بر ۱۳۲,۰۰۰ میلیارد مزبور، اختیار هزینه‌کرد بیش از ۶۰۰,۰۰۰ میلیارد ریال از اعتبارات جاری را تابع سلايق معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی می‌کند که ضمن مغایرت با اصل یکصدوسی و هفتم قانون اساسی با ماده (۲۱۹) قانون برنامه پنجم توسعه نیز مغایرت دارد. لذا پیشنهاد می‌شود که بند «۱۹» الحاقی حذف شود.